

Paṭaṅḍali jogas sūtras (4.gs.p.m.ē.-2.gs.m.ē.)

pagaidu tulkojuma 3.versija

(no sanskrita tulk.
Agita Baltgalve un Sanita Siliņa)

1.nodaļa - Samādhi (saplūsme)

- 1.1. Tagad norādījumi par jogu.
- 1.2. Joga ir prāta (citta) virmojumu (vrtti) apturēšana.
- 1.3. Tad redzošais atrodas dabiskajā stāvoklī.
- 1.4. Citkārt (viņš) pielāgojas (prāta) virmošanai.
- 1.5. Virmojumi ir piecu veidu, nepatīkami vai patīkami.
- 1.6. Apliecinājumi (pramāna), kļūdišanās (viparjaya), izdomājums (vikalpa), miegs (nidrā), atmiņa (smṛti).
- 1.7. Acīm uztvertais (pratjākṣa), prāta slēdzieni (anumāna) un tradīcijas (āgama) ir apliecinājumi.
- 1.8. Kļūdišanās ir maldīga zināšana, kam pretī nestāv reāls objekts.
- 1.9. Faktu neesamība kā vārdisko zināšanu sekas ir izdomājums.
- 1.10. Virmošana, kas balstās uz neesamības uzskata, ir miegs.
- 1.11. Piedzīvoto lietu neatlaišana ir atmiņa.
- 1.12. Ar praksi un atturību tos (virmojumus) aptur.
- 1.13. Cenšanās tur (mierā) nostāvēt ir prakse.
- 1.14. Bet tā, piekopta ilglaicīgi, nepārtraukti un uzcītīgi, ir stingra pamatne.
- 1.15. Bezkaislība ir tā (cilvēka) apvaldīta apziņa, kurš neslāpst pēc lietām – redzētām un sadzirdētām.
- 1.16. Tā ir vispārākā, kad, apjaušot patību (puruṣa), izsīkst alkas pēc īpašībām (guna).
- 1.17. Sekojot pārdomu, izpētes, svētlaimes un esmes izpausmēm, (rodas) apzinātība.
- 1.18. Vispirms praktizējot prātojumus norimšanu, pārpalikušie iespaidi ir cits (stāvoklis).
- 1.19. Tas ir esības pamats bezķermeņa (būtnēm) un saplūdušajiem ar dabu.
- 1.20. Citiem pirmākais ir ticība, drosme, atmiņa, samādhi un gudrība.
- 1.21. Tiem, kam ir kvēla degsme, (mērķis) atrodas tuvu.
- 1.22. Tādējādi ir atšķirības arī vāju, vidēju un spēcīgu (centienu) dēļ...
- 1.23. ...vai arī dēļ paļāvības uz dievu.
- 1.24. Dievs (īšvara) ir patības izcilums, to neskar nodomi, darbību rezultāti un sārņi.
- 1.25. Tur ir nepārspējamais viedības dēsts.
- 1.26. Viņš ir arī priekšgājēju skolotājs, jo nav ierobežots laikā.
- 1.27. Viņa izpausme ir pirmskaņa (om).
- 1.28. To atkārtoti un būtiski tās jēgu.
- 1.29. Tādējādi nonāk arī pie iekšējas izpratnes, un šķēršļi izzūd.
- 1.30. Slimība, kūtrums, šaubas, nevērība, slinkums, negausība, maldīgs redzējums, nespēja koncentrēties (nenoturēt uzmanību) un svārstīgums – tie ir šķēršļi, kas izkaisa prātu.
- 1.31. Ciešanas, grūtsirdība, locekļu trīsas, nevienmērīga elpa rodas kopā ar izkaisītu (prātu).
- 1.32. Lai no tās izsargātos, ir jākoncentrējas uz kaut ko vienu.
- 1.33. Draudzīguma, līdzjūtības, prieka, nesatricināmības attīstīšana laimīgos, nelaimīgos, labos un ļaunos apstākļos noskaidro prātu.
- 1.34. Izpūšot, aizturot elpu vai...
- 1.35. (...koncentrējoties uz) prāta stabilu saikni, kad radusies (apzināta) maņu pievēršana attiecībā uz lietām vai...
- 1.36. (...koncentrējoties uz iekšējo) mirdzēšanu bez raizēm vai...
- 1.37. (...koncentrējoties uz) prātu, kam zudusi lietu iekāre, vai...
- 1.38. (...koncentrējoties uz) sapņu un (dziļa) miega zināšanu cēloni vai...
- 1.39. ...koncentrējoties (uz jebko), kā tik vēlas...;
- 1.40. ... pat vislielāko un visniecīgāko sasniedz viņa (joga) pārvaldība.
- 1.41. No izzūdošas virmošanas (prātam) piedzimstot kā dārgakmenim, tvērējā, uztverē un tveramajā (rodas) tajos stabila un to iekrāsota saplūšana.
- 1.42. Tur sajaucusies ar vārdiem, jēgu, zināšanām un izdomām ir prātojoša saplūšana.
- 1.43. Pilnībā iztīrot atmiņas, it kā bez paša veidola, tikai objektu atstarojoša ir neprātojoša (saplūšana).
- 1.44. Un tieši tāpat tiek skaidrota izpēte un neizpēte attiecībā uz smalko.
- 1.45. Un tiek sasniegts tikai smalkajam raksturīgais stāvoklis bez pazīmēm.
- 1.46. Tomēr tie (prāta stāvokļi) ir samādhi ar sēklām.

- 1.47. Cildās dvēseles dzidrums ir meistarībā bez izpētes.
- 1.48. Patiesības pilna tur ir izpratne.
- 1.49. Īpašās mērķa (uztveres) dēļ tā ir citāda lietu izpratne nekā iemācītā un izsecinātā.
- 1.50. No tās radies iespaids aiztur citus iespaidus.
- 1.51. To arī apturot, visi (iespaidi) tiek apturēti, un no tā (rodas) bezsēklas samādhi.

2.nodaļa - Sādhana (prakse)

- 2.1. Askēze, svēto rakstu mācības, ļaušanās dievam ir darbības (krijā) joga.
- 2.2. (Tai ir) mērķis – mazināt sārnus un mērķis – radīt samādhi.
- 2.3. Sārņi ir neziņa, patmīlība, iekārošana, ienīšana un pieķeršanās (dzīvei).
- 2.4. Neziņa ir augsne pārējiem (sārņiem) – snaudošiem, samazinātiem, pārtrauktiem (vai) spēkā pieaugošiem.
- 2.5. Neziņa ir uzskats, ka nepastāvībā, netīrībā, ciešanās, neīstajā būtībā ir pastāvība, tīrība, laime, būtība.
- 2.6. Patmīlība ir redzētāja un redzēšanas spēju (apvienošana) it kā vienā būtnē.
- 2.7. Iekārošana ir tas, kas seko laimei.
- 2.8. Ienīšana ir tas, kas seko ciešanām.
- 2.9. Pieķeršanās tāpat ietekmē arī viedo, kas uztur savu dzīvību.
- 2.10. Šie smalkie (sārņi) ir novēršami, atgriežot tos pirmsākumā.
- 2.11. To virmojumi ir novēršami meditācijā (dhjāna).
- 2.12. Sārņos sakņojošais karmas uzkrājums izpaužas šajā un nākamajās dzīvēs.
- 2.13. Saknei pastāvēt, (karma) nobriest kā iedzimšana, dzīves ilgums un pieredzes.
- 2.14. To jaukie vai nelāgie augļi (rodas) no labestības vai no ļaunuma cēloņsakarībām.
- 2.15. Līdz ar pārmaiņu, sāpju un iespaidu ciešanām, kā arī dēļ īpašību izpausmju pretrunām, izprotošajam viss ir tikai ciešanas.
- 2.16. Neatnākušās ciešanas ir novēršamas.
- 2.17. Novēršamo (ciešanu) cēlonis ir redzētāja un redzamā savienošana.
- 2.18. Redzamā (pasaule) ir pielietojums gaišumam, darbīgumam un statiskumam, tā ir satvars pamatelementiem un jutekļiem, (un tā ir redzētāja) pieredzes un pilnīgošanās jēga.
- 2.19. Īpašību (attīstības četri) posmi ir neapzīmētais, tikai apzīmētais, neatšķirīgais, atšķirīgais.
- 2.20. Redzētājs ir tikai redzēšana, kaut tīrs, tomēr noraugās prātojot.
- 2.21. Tikai viņa mērķa dēļ redzamajam ir dvēsele.
- 2.22. Kaut arī mērķi piepildījušajam (redzamā pasaule) pazūd, tā nepazūd citiem, jo ir kopējs pamats.
- 2.23. Savienošanās ir veids, kā aptvert saimnieka un īpašuma enerģiju pašu dabu.
- 2.24. Tās cēlonis ir nezināšana.
- 2.25. Nepastāvēt nezināšanai, nepastāv (arī) savienošanās; tās izbeigšana redzošajam ir brīvība.
- 2.26. (Skaidri) izšķiroša izpratne, kas ir nepārtraukta, ir izbeigšanas metode.
- 2.27. Viņa gudrība ir gala zeme ar septiņām kārtām.
- 2.28. Ar centīgu jogas sadaļu praksi iznīcinot netīrību, (rodas) zinības gaišums, līdz pat (skaidri) izšķirošai izpratnei.
- 2.29. Ir **astonas sadalas**: **tikums** (jama), **pienākums** (nijama), **poza** (āsana), **elpas kontrole** (prānājāma), **atturēšanās** (pratjāhāra), **koncentrēšanās** (dhāra), **meditācija** (dhjāna), **saplūsme** (samādhi).
- 2.30. **Tikumi (jama)** ir nevardarbība, patiesums, nezagšana, askētiska tiklība un nesavtība.
- 2.31. (Tie aptver) visas jomas, nešķirojot dzimtu, vietu, laiku, apstākļus, (un ir) dižā apņemšanās.
- 2.32. **Pienākumi (nijama)** ir šķīstīšanās, pieticība, askēze, svēto rakstu mācības un dieva pielūgsmē.
- 2.33. Kad uzmācas (ļauņas) domas, ir jārod pretlīdzeklis.
- 2.34. Tādām domām kā vardarbība u.c., kurām (cilvēks ir) darītājs, kūdītājs vai līdzzinātājs, pirmssākumi ir alkātība, dusmas un maldi; un (vienalga, vai tās ir) vājas, vidusmēra vai pārmērīgas, sekas ir bezgalīgas ciešanas un nezināšana; tāpat ir jārod pretlīdzeklis.
- 2.35. Nostiprinoties **nevardarbībā**, viņa klātbūtnē naidīgums tiek atmests.
- 2.36. Nostiprinoties **patiesīgumā**, darbības augļi tiek nodrošināti.
- 2.37. Nostiprinoties **nezagšanā**, visi dārgumi pietuvojas.
- 2.38. Nostiprinoties **askētiskā tiklībā**, vīrišķība tiek iegūta.
- 2.39. Balstoties **nesavtīgumā**, pilnībā tiek izprasta dzīves jēga.

- 2.40. No **šķīstīšanās** (rodas) nepatika pret saviem locekļiem, nav (miesiskas) saskarsmes ar citiem;
- 2.41. Kā arī (rodas) gara tīrība, labs prāts, nedalīta uzmanība, uzvara pār jutekļiem, spēja ieraudzīt sevi.
- 2.42. No **pieticības** tiek gūta visaugstākā laime.
- 2.43. Ar **askēzi** sadedzinot netīrību, (rodas) ķermeņa un jutekļu virsspējas.
- 2.44. **Mācoties svētos rakstus**, (notiek) saskarsme ar loloto dievību.
- 2.45. **Pielūdzot dievu**, saplūsme (kļūst) pilnīga.
- 2.46. **Poza** ir stabila un patīkama, (ja...)
- 2.47. Ja centieni atslābst un (ir) savienošanās ar bezgalīgo.
- 2.48. Tad vairs pretmeti netraucē.
- 2.49. Esot šajā (stāvoklī), ieelpas un izelpas gaitas pārtraukšana ir **elpas kontrole**.
- 2.50. (Elpas kontrole ir) ārēja, iekšēja un aizturēta kustība, (elpas) novērošana saskaņā ar vietu, laiku un skaitu, (un tā ir) ilgtoša un smalka.
- 2.51. Iekšējo un ārējo objektu atmešana ir ceturtais (elpas kontroles veids).
- 2.52. Tad izzūd gaismas aizsegs...
- 2.53. Un prāts spēj koncentrēties (meditācijai un saplūsmei).
- 2.54. Jutekļu **atturība** ir gluži kā prāta īstās dabas atdarināšana, nepieskaroties saviem objektiem.
- 2.55. Tad (ir) pilnīga jutekļu pakļaušanās.

3.nodaļa – Vibhūti (neparastās spējas)

- 3.1. Koncentrēšanās ir prāta piesaiste (vienā) vietā.
- 3.2. Meditācija ir tur (esošā) uztveres vienmērība.
- 3.3. Tieši tā ir saplūsme – tikai objekta atstarojums, it kā tukšs, bez paša veidola.
- 3.4. Iedziļināšanās ir trijotne vienuviet.
- 3.5. To paveicot, (rodas) gudrības gaisma.
- 3.6. Tās pielietojums ir (vairākās) pakāpēs.
- 3.7. Trijotne, pretstatā iepriekšējām (piecām) ir iekšējā sadaļa.
- 3.8. Bezskēlainajam (samādhi) pat tā ir ārējā sadaļa.
- 3.9. Pāreja uz norimšanu tas, ar ko prāts saistās norimšanas brīdī, (kad) apspiesti attīstīšanās nospiedumi un parādās norimšanas nospiedumi.
- 3.10. To izkopjot, (rodas) rāms plūdums.
- 3.11. Prāta pāreja uz saplūsmi (notiek), izbeidzot izklaidētību pa visurieni un vērsot uzmanību uz vienu.
- 3.12. Prāta pāreja uz vienpunktīgu uzmanību ir, kad tā atkal noklusušās un augošās domas ir vienlīdzīgas.
- 3.13. Līdz ar to tiek izskaidrotas matērijas, laika iezīmju un izpausmes veidu izmaiņas stihijās un jutekļos.
- 3.14. Izejviela pielāgojas noklusušajai, augošajai (vai vēl) nenoteiktajai matērijai.
- 3.15. Pārmaiņu atšķirīgumā cēlonis ir pakāpju atšķirīgums.
- 3.16. Iedziļinoties pārējās trīs, (jogs) izzina pagājušo un vēl neatnākušo.
- 3.17. Vārdus, nozīmes un uzskatus citu citam piesaistot, (rodas) sajaukums; iedziļinoties to izšķirtībā, (jogs) izzina visu būtņu skaņas.
- 3.18. No (karmas) nospiedumu tiešas uztveres (jogs) izzina iepriekšējās dzīves.
- 3.19. (Tieši uztverot citu) uzskatus, (jogs) izzina viņu domas;
- 3.20. Bet ne kopā ar to cēloņiem, jo tas nav viņa mērķis.
- 3.21. Iedziļinoties ķermeņa veidolā (ārēji redzamajā formā), aptur spēju to uztvert un pārtrauc gaismas saikni ar (citu) acīm; (ķermeņa) izzūd.
- 3.22. Šādi var izskaidrot skaņu u.c. (maņu uztveres objektu) izžušanu.
- 3.23. Ir iesākusies un vēl neizveidojusies karma; no iedziļināšanās tajā vai no zīmēm izzina nāves brīdi.
- 3.24. Draudzīgumā un citās (labās īpašībās) ir spēki.
- 3.25. (Dažādos) spēkos ir ziloņa un citu spēki.
- 3.26. Smalko, apslēpto, attālo izzina, pielietojot intuīcijas gaismu.
- 3.27. Pasauli izzina no iedziļināšanās saulē;
- 3.28. Zvaigzņu izvietojumu izzina (no iedziļināšanās) mēnesī;
- 3.29. To gaitu izzina (no iedziļināšanās) polārzuvaigznē;
- 3.30. Ķermeņa uzbūvi izzina (no iedziļināšanās) nabas čakrā;
- 3.31. Slāpes un izsalkumu aptur (ar iedziļināšanos) rīkles dobumā;

- 3.32. Stabilitāte (rodas no iedziļināšanās) bruņurupuča kanālā;
- 3.33. (Iedziļinoties) galvvidus mirdzumā, ierauga pārdabisko;
- 3.34. Vai arī to visu (var nojaust) ar intuīciju.
- 3.35. Sirdī ir prāta izpratne.
- 3.36. Pieredze ārēja mērķa dēļ nedalīti uztver iedabu (sattvu) un patību (purušu), kas (īstenībā) ir pilnīgi nesajauktas; patības zināšana (rodas) no iedziļināšanās iekšējā mērķī.
- 3.37. Tādējādi dzimst intuitīvās (maņas) – sadzirdēšana, sajušana, saredzēšana, sagaršošana, saošana.
- 3.38. Šīs (maņas) saplūsmē ir šķēršļi, bet novirzē – virsspējas.
- 3.39. Piesaistes cēloni atslābinot un izjutot plūsmu, prāts ieiet cita ķermenī.
- 3.40. Pārvaldot augšupejošo (enerģiju), nav saķeres ar ūdeņiem, purviem, ērkšķiem u.c. un (notiek) pacelšanās pāri (tiem).
- 3.41. Pārvaldot gremošanas enerģiju, (rodas) kvēle.
- 3.42. No iedziļināšanās dzirdes un ētera saiknē (rodas) dievišķā dzirde.
- 3.43. Iedziļinoties ķermeņa un ētera saiknē un pārvērtoties vieglās pūkās, (var) ceļot izplatījumā.
- 3.44. Ārēji neuztverama (apziņas) virmošana ir dzižā bezķermeniskā, tādējādi gaismu aizsedzošais tiek iznīcināts.
- 3.45. Iedziļinoties raupjumā, sākotnējā dabā, smalkumā, kvalitātē un funkcijās, (var) pārvaldīt stihijas.
- 3.46. Tādējādi parādās atomizāšanās u.c. (virsspējas), ķermenis pilnīgojas, un (stihiju) izpausmes to neskar.
- 3.47. Ķermeņa pilnība ir skaistums, pievilcība, spēks un dimanta izturība.
- 3.48. Iedziļinoties uztverē, sākotnējā dabā, pašapziņā, kvalitātē un funkcijās, (var) pārvaldīt juteklus.
- 3.49. Tādējādi (rodas) domas ātrums, esamība bez maņām un uzvara pār pirmcēloni.
- 3.50. Tikai tas, kurš izprot iedabas (sattva) un patības (puruša) atšķirību, pārvalda visas esamības (formas) un zina visu.
- 3.51. Nepieķeroties pat arī (šiem stāvokļiem), tiek iznīcināta nepilnību sēkla, (un rodas) brīvība.
- 3.52. Kad (augstāk)stāvošie uzaicina, nevajag sadarboties un smaidīt, jo var atkal piesaistīt nevēlamo.
- 3.53. No iedziļināšanās mirklī un mirkļu secībā (dzimst) izšķirtspējas radītas zināšanas.
- 3.54. Tādējādi var pretstatīt divus līdzīgos, kam atšķirība pēc dzimtas, iezīmēm un vietas nav nosakāma.
- 3.55. Izšķirtspējas radīta zināšana ir atbrīvojoša, attiecas uz visām lietām, visos apstākļos un bez secīguma.
- 3.56. Kad iedabas (sattva) un patības (puruša) tīrība ir vienāda, tā ir brīvība.

4.nodaļa – Kaivalja (brīvība)

- 4.1. Virsspējas rodas no iedzimtības, augiem, mantrām, askētisma vai samādhi.
- 4.2. Pāriešana citā dzimtā (notiek) dabiskuma pārpilnības izpausmes dēļ.
- 4.3. (Karmiskais) cēlonis nav izraisītājs, bet tikai pēcāk atver dabiskuma aizsprostu kā zemnieks.
- 4.4. Prāta veidojumi (rodas) tikai no pašapziņas.
- 4.5. Dažādās darbībās viens vienīgs prāts izraisa daudzus.
- 4.6. Tajos meditācijas radītais (prāts un tā virsspējas) ir bez nodomiem.
- 4.7. Joga karma nav ne balta, ne melna; citiem tā ir trejāda.
- 4.8. Tātad izpaužas tieksmes, kas patiešām ir nobriedušas saskaņā ar nopelniem.
- 4.9. (Tās vienmēr) turpinās, pat ar pārtraukumiem laikā, vietā un dzimtā, jo atmiņām un iespaidiem ir viens veidoliskums.
- 4.10. Un tām nav sākuma (un beigu), jo vēlmes ir mūžīgas.
- 4.11. Tās pieķeras cēloņiem, augļiem, (domu) uzkrājumiem un (objektiem kā) balstiem; tādēļ, tiem neesot, (arī vēlmes) nepastāv.
- 4.12. Pagājušais un vēl neatnākušais veidojas tāpēc, ka darbībām ir atšķirīga virzība (laikā, telpā un veidā).
- 4.13. To būtība ir izpaužušās vai smalkās īpašības (gunas).
- 4.14. Dēļ izmaiņu vienreizīguma lietas ir tādas, kā tās ir.
- 4.15. Viena un tā pati lieta (katra cilvēka) prātā ir atšķirīga, tādēļ tiem abiem ir dažādi ceļi.
- 4.16. Bet lieta nav piesaistīta vienam prātam; citādi, ja tā (kļūtu) nenosakāma, tad kas būtu?
- 4.17. Lieta ir zināma vai nezināma atkarībā no tā, vai tā kairina prātu.
- 4.18. Prāta virtojumi ir apzināti, jo tā pavēlnieka būtība ir nemainīga.
- 4.19. (Prāts) neizgaismo sevi, jo ir uztverams.
- 4.20. Un vienlaicīgi abi (prāts un lietas) nav apstiprināmi.
- 4.21. Prātam sevi kā citu redzot, izpratnes par izpratnēm (bezglīgi) savirknētos un atmiņas sajauktos.

- 4.22. Apziņa, pieņemot tās nemainīgo formu, spēj pilnībā izprast sevi.
- 4.23. Prāts, ko iekrāso redzētājs un redzamais, (var izprast) visu lietu mērķi.
- 2.24. Pat izraibinātam ar neskaitāmām tieksmēm, (prātam) ir cits mērķis, jo tas darbojas kā savienotājs.
- 4.25. Atšķirību redzošajam paša esamības būtiskums izzūd.
- 4.26. Tad, iegrimis skaidrībā, prāts tiecas pretī brīvībai.
- 4.27. Tās pārtraukumos iespaidu dēļ (rodas) dažādu veidu prātojumi.
- 4.28. To izskaušana ir tāda pati kā teiktajā par sārņiem.
- 4.29. Tas, kurš netiecas pat pēc iznākuma, pilnībā izprot skaidrību un tādēļ (gūst) tikumu mākoņa saplūsmi.
- 4.30. Tādējādi norimst raizes un rīcības.
- 4.31. Tad izzināmais ir niecīgs, jo bezgalīga ir zināšana, no kuras izzuduši visi aizēnojumi un traipi.
- 4.32. Tādējādi (trim) īpašībām, kuru mērķis ir izpildīts, pārmaiņu process pilnībā beidzas.
- 4.33. Process ir mirkļa pretmets, kas tiek uzvertis pārmaiņām pavisam izbeidzoties.
- 4.34. Brīvība ir īpašību atgriešanās pirmatnējībā, kad tās vairs nav patības mērķis, jeb apziņas enerģija, kas pamatojas savā būtībā.